

ANTWOORD

VAN GEDEPUTEERDE STATEN OP VRAGEN VAN

A.H.K. van Viegen (PvdD)
(d.d. 7 oktober 2019)

Nummer
3562

Onderwerp
Stort vervuilde bagger en PFAS in natuur- en recreatiegebieden

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Tijdens een uitzending van het programma Zembla bleek dat al meer dan 10 jaar in Nederland voormalige zandwinputten worden volgestort met bagger en licht vervuilde grond. In totaal gaat het om minstens 100 miljoen kubieke meter dat in plassen terecht is gekomen.

Soms zitten er veel meer vervuilende stoffen in de bagger dan officieel is toegestaan, blijkt uit onderzoek van ZEMBLA, onderzoekscollectief SPIT en Follow the Money. Onthullende documenten van baggeraars en toezichhouders laten zien dat men het in de praktijk niet zo nauw neemt met regels en voorschriften.

Het ondieper maken van plassen wordt door overheidsorganisaties en natuurbeheerders gepresenteerd als een verbetering van de biodiversiteit, maar wetenschappers trekken dat ernstig in twijfel.

1. *Heeft u de Zembla-uitzending ‘Gokken met bagger’ gezien?*¹

Antwoord
Ja.

2. *Kunt u bevestigen, dat ook in de Meeslouwerplas in het provinciaal recreatiegebied Vlietland in Zuid-Holland vervuilde bagger is gestort?*

Antwoord

Bagger en grond die in de Meeslouwerplas wordt verwerkt moet voldoen aan de eisen die daaraan in de watervergunning door het Hoogheemraadschap van Rijnland als bevoegd gezag (hierna Rijnland) zijn gesteld. De belangrijkste acceptatiecriteria zijn hieronder aangegeven.

- 1.1 Het is uitsluitend toegestaan om grond Klasse AW2000, Klasse Wonen en Klasse Industrie volgens het Besluit Bodemkwaliteit aan te leveren op de locatie Meeslouwerplas met uitzondering van het bepaalde in lid 3.

¹ <https://www.bnnvara.nl/zembla/videos/515433>

- 1.2 Het is uitsluitend toegestaan om baggerspecie Klasse AW2000, A en B volgens het Besluit Bodemkwaliteit aan te leveren op de locatie Meeslouwerplas met uitzondering van het bepaalde in lid 4.
- 1.3 Het arseengehalte in partijen grond mag de maximale waarde voor Klasse Wonen (27 mg/kg ds.) niet overschrijden.
- 1.4 Het arseengehalte in partijen baggerspecie mag de maximale waarde voor Klasse A (29 mg/kg ds.) niet overschrijden.

Aanbieders van grond en bagger overleggen keuringsrapporten aan Rijnland. Rijnland beoordeelt voor elke partij grond of bagger of de kwaliteit voldoet aan de vergunningvoorwaarden en verleent op grond daarvan toestemming voor verwerking in de Meeslouwerplas.

In 2013 is er als gevolg van een administratieve onvolkomenheid een lading bagger met te hoog arseengehalte terechtgekomen in de Meeslouwerplas. De bagger kwam uit een deel van het Gouwe-Aar kanaal. Dat baggerproject was opgedeeld in vakken waaruit de baggeraar mocht afvoeren naar de Meeslouwerplas en in vakken van waaruit dit om kwaliteitsredenen niet mocht. Als gevolg van een niet sluitend administratief systeem kon bij acceptatie op de Meeslouwerplas uit de begeleidende documenten, de zogenaamde geleidebiljetten, niet worden afgeleid of de bagger uit een goedgekeurd vak kwam. Naar aanleiding van dit voorval is het administratieve systeem aangepast, zodat deze check nu wel mogelijk is.

Dit voorval is gedeeld met de gebiedspartijen. Ook zijn direct watermonsters genomen. De aangetroffen hoeveelheid arseen bedroeg 2 µg / liter. Deze waarde ligt ruimschoots onder de door het Hoogheemraadschap gestelde signaalwaarde van 3,9 µg / liter. Ook in vervolgmetingen is geen overschrijding van de signaalwaarde voor arseen aangetroffen.

Daarnaast wordt op basis van een eerdere toezegging gedaan in de PS vergadering van 20 februari 2019, door de Eenheid Audit en Advies, onderzoek gedaan naar de vermeende verwerking van asbesthoudende bagger.

Verder hebben wij u recent per brief geïnformeerd over een mogelijke illegale stort van accu's in de Meeslouwerplas, waarover begin oktober jl. een melding bij de provincie is binnengekomen. De melder heeft dit incident ook gemeld bij de politie die een onderzoek instelt.

Daarnaast hebben wij u op 13, 25 en 31 oktober jl. per brief geïnformeerd over ontwikkelingen rond de waterkwaliteit in de Meeslouwerplas.

Onder voorbehoud van de lopende onderzoeken hebben we geen aanleiding om te veronderstellen dat er vervuilde bagger, d.w.z. bagger die niet voldoet aan de hierboven genoemde acceptatiecriteria, is gestort in de Meeslouwerplas.

3. *Om welke vervuilende stoffen gaat het dan en wat gaat er gebeuren met de vervuilde grond in de plas?*

Antwoord
Zie antwoord op vraag 2.

4. *Indien ook in de Meeslouwerplas inderdaad vervuilde bagger is gestort, bent u dan met ons van mening dat het hier gaat om een pervers en illegaal verdienmodel, dat er sprake is van overtredingen en dat dit aangepakt dient te worden? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Zoals opgemerkt bij vraag 2 is er geen aanleiding om te veronderstellen dat er vervuilde bagger is gestort.

5. *Is het juist dat de toezichthouder van de provincie heeft geadviseerd aan een baggerbedrijf om vervuilde grond, die elders gestort zou worden, toe te dekken met schone grond, zodat verdoezeld werd dat het om vervuilde grond ging? Zo ja, welke maatregelen gaat u treffen?*

Antwoord

In het programma van Zembla gaat het bij dit voorval om afvoer naar een plas in Gameren (Gelderland).

6. *Hoe wordt hierop toezicht gehouden en gehandhaafd?*

Antwoord

Voor de Meeslouwerplas is de watervergunning verleend door Rijnland. Zij is ook verantwoordelijk voor toezicht en handhaving van de vergunning. Zie ook het antwoord bij vraag 2.

7. *Hoe wordt concreet toezicht gehouden en gehandhaafd op de herkomst, de aard en de bestemming van het vervoerde materiaal?*

Antwoord

Zie antwoord op vraag 2.

8. *Is er bij deze toezicht en handhaving sprake van dat 'de slager zijn eigen vlees keurt'? Zo ja, wat vindt u hiervan?*

Antwoord

In het geval van de Meeslouwerplas is de provincie eigenaar en Rijnland vergunningverlener en handhaver. In die zin is er geen sprake van een slager die zijn eigen vlees keurt.

9. *Bent u bereid om de stort per direct stop te zetten?*

Antwoord

Voorafgaand aan het daadwerkelijke transport van vrijkomende gronden vanuit het project RLR is door de aannemer een uitvoeringsplan opgesteld over de wijze van verwerking van deze grondstromen in de Meeslouwerplas. Dit uitvoeringsplan is door Rijnland goedgekeurd en geschikt bevonden voor uitvoering. Dit vormt het kader waarbinnen het grondtransport naar de Meeslouwerplas plaatsvindt. Met het verwerken van het op grote diepte (30 meter) gewonnen schone zand uit de boortunnel van de RijnlandRoute (RLR) komt een belangrijke doelstelling van het

project Meeslouwerplas, zijnde het stabiliseren van de in het verleden te steil en te diep afgegraven oevers, na jaren eindelijk dichterbij.

Op dit moment wordt er (gebiedseigen) grond (met name zand) aangevoerd dat vrijkomt vanuit de op ca 30 meter diepte gelegen boortunnel van de RLR. Het uit de boortunnel vrijkomende zand wordt eerst opgeslagen in een buffer, bemonsterd en de keuringsresultaten worden ter toetsing overlegd aan Rijnland. Na het verkrijgen van toestemming worden de partijen zand per pijpleiding afgevoerd naar de Meeslouwerplas.

Daarnaast wordt er per schip grond vanuit de verdiepte ligging van de RLR aangevoerd. Ook hiervoor geldt dat partijen vooraf worden gekeurd en door Rijnland getoetst aan de vigerende vergunningvoorwaarden (zie ook vraag 2).

De door de RLR aangeboden partijen grond en zand worden zoals hiervoor beschreven vooraf uitvoerig geanalyseerd en door Rijnland getoetst. Er zijn daarbij geen stoffen aangetroffen die de overschrijding van de signaal- en actiewaarden voor de waterkwaliteit in de Meeslouwerplas kunnen verklaren.

Wij zien dan ook geen aanleiding om de verwerking van deze gronden stop te zetten.

10. *PFAS komt veelvuldig voor in grondladingen en in de bodem. Kent u het bericht 'giftig PFAS verlamt gww sector; niemand durft nog een lading bagger in te nemen.'² Hebt u een beeld waar poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS) boven de gestelde norm van 0,1 microgram per kilo in de Zuid-Hollandse bodem voorkomt? Zo nee, bent u bereid dit te laten onderzoeken? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Ja, dat bericht is bekend. Uit beschikbare onderzoeken blijkt dat nagenoeg heel Zuid-Holland PFAS in lage gehalten in de bodem voorkomen. In een aantal gebieden zoals Zuid-Holland-Zuid en Midden-Holland komen ook hogere gehalten voor.

PFAS heeft vooral gevolgen voor het hergebruik van grond die bij bouwactiviteiten en grond-, weg-, en waterbouw (GWW) werken vrijkomt. Omdat het gaat om "nieuwe" stoffen waar geen achtergrondwaarden voor zijn opgesteld, kan de grond niet zondermeer elders worden toegepast. Het grondstromenbeleid voorziet er in dat als er geen normen zijn, de bepalingsgrens de norm is. Dit betekent dat zodra er iets wordt gemeten hergebruik niet mogelijk is.

De provincie heeft geen formele rol bij hergebruik van grond. Voor toepassing op landbodem zijn de gemeenten bevoegd gezag. Voor toepassing in waterbodem is dat Rijkswaterstaat of het betreffende waterschap.

Inmiddels is door het ministerie van I&W een tijdelijk Handelingskader opgesteld voor hergebruik van PFAS-houdende grond. In dit beleid is verplicht gesteld dat de vrijkomende grond op PFAS wordt onderzocht. Als er daadwerkelijk PFAS in de grond zitten, mag dit alleen elders worden toegepast als bekend is dat op de onderzoekslocatie al vergelijkbare of hogere gehalten aan PFAS voorkomen. Gegevens over de ontvangende bodem kunnen komen uit achtergrondwaarde-

² https://www.cobouw.nl/infra/nieuws/2019/04/giftig-pfas-verlamt-gww-sector-niemand-durft-nog-een-lading-bagger-in-te-nemen-101271921?vakmedianet-approve-cookies=1&_ga=2.164917435.545347397.1570200156-1483868647.1570200156

